

Kompostiranje kod kuće

Trećina onoga što bacimo u kantu nije smeće nego hrana za zemlju. Ovo uputstvo pokriva i dvorište i stan, jer se kompostira i bez bašte.

Šta ide u kompost

Zeleno, daje azot

Ostaci voća i povrća, ljuske, talog od kafe sa filterom, kese čaja bez metalne spajalice, pokošena trava, uvelo cveće.

Smeđe, daje ugljenik

Suvo lišće, sitno granje, slama, karton bez boje, papirne kese, piljevina od netretiranog drveta, kartonske role.

Ne ide unutra: meso, riba, kosti, mlečni proizvodi, masna i kuvana hrana sa uljem, izmet mesojeda, pepeo od uglja, korov sa semenom, bolesno rastinje i sve što je tretirano hemijom. Meso i mlečno privlače glodare i smrde, a ostalo se ne razgradi kako treba.

Pravilo koje sve rešava

Na jednu šaku zelenog idu **dve do tri šake smeđeg**. Ako gomila smrdi na amonijak, ima previše zelenog: dodaj lišće ili karton. Ako se ništa ne dešava nedeljama, ima previše smeđeg ili je suvo: dodaj ostatke iz kuhinje i malo vode.

U dvorištu, od nule

1 Nađi mesto u polusenci

Direktno sunce isušuje gomilu, puna senka je usporava. Poželjno blizu česme i ne pod prozorom spavaće sobe.

2 Postavi sud ili ogradi gomilu

Dovoljna je palete-ograda 1×1 m ili plastični komposter. Dno ostaje na zemlji, da gliste mogu da uđu.

3 Prvi sloj je grubo granje

Deset santimetara sitnog granja na dnu pušta vazduh odozdo. Bez toga se donji sloj uguši i pokisne.

4 Slaži naizmenično

Sloj zelenog pa sloj smeđeg, svaki oko pet santimetara. Kuhinjske ostatke uvek pokrij smeđim, inače dolaze muve.

5 Prevrni na dve nedelje

Viljuškom ili štapom promešaj da spolja dođe unutra. Prevrtanje je jedina razlika između kompostiranja i truljenja.

6 Drži vlažnost kao iscedjen sunder

Stisni šaku: treba da se oseti vlaga, ali da ne kaplje. Leti zalij, na kiši pokrij kartonom ili ceradom.

U stanu, bez mirisa

Za stan se koristi **vermikompostiranje**, dakle kompostiranje pomoću kišnih glista. Dve plastične gajbe jedna u drugoj, rupice na gornjoj, posteljica od pocepanog kartona, šaka zemlje i kalifornijske gliste. Hrani se malo i redovno, uvek pokriveno kartonom.

Zašto ovo ne smrdi: gliste jedu brže nego što ostaci počnu da trule. Miris se javlja samo kad se prehrani ili kad je previše vlažno, i rešava se pauzom u hranjenju i dodavanjem suvog kartona.

Kad je gotov i šta onda

NAČIN	KOLIKO TRAJE	KOLIKO POSLA
Gomila bez prevrtanja	8 do 12 meseci	Skoro nimalo
Gomila sa prevrtanjem na 2 nedelje	3 do 5 meseci	Pola sata mesečno
Gliste u stanu	2 do 4 meseca	Nekoliko minuta nedeljno

Gotov kompost je taman, mrvi se u ruci i miriše na šumsku zemlju. Ne vide se prepoznatljivi ostaci. Prosej ga kroz rešetku, krupno vrati u novu gomilu. Meša se sa zemljom u odnosu jedan prema tri za saksije, ili se prospe u sloju od dva santimetra oko biljaka u bašti.

Najčešće greške

Sve u komadu

Cela jabuka se raspada mesecima. Iseckaj na komade veličine oraha i ide tri puta brže.

Samo kuhinjski otpad

Bez smeđeg dela gomila postane kaša koja smrdi. Drži kesu suvog lišća pored.

Zaboravljena gomila

Bez vazduha se dobija truljenje umesto komposta. Prevrni bar jednom mesečno.

Prevelika posuda u stanu

Gliste rade po površini, ne po dubini. Plitka i široka gajba je bolja od duboke.